

ár, skal leggjast fram í tingingum fyr 1.oktober.

Hetta er eisini hent í ár, hóast nýggja samgongan als ikki hevur sett síni fingramerkir á figgjarlógina – hvørki við raðfestingum ella við meira politiskari stýring.

- Tað er nú, at vit fara undir hetta arbeiðið – millum at tingið hevur 1. og 2. viðgerð av uppskotinum og viðhvørt eisini eitt sindur millum 2.og 3.viðgerð, sigur landsstýrismaðurin við figgjar-málum, Jørgen Niclasen.

Hvat fara pengarnir til?

Tað er undir viðgerðini av figgjarlógini, at støða verður tikin til, hvat skattainntøkurnar og aðrar inntøkur hjá tí almenna skulu brúkast til.

Tað hevur sjálvandi við sær, at politiska skipanin raðfestir, hvat pengarnir skulu brúkast til í figgjarárinum.

Í sjálvari figgjarlógini eru nógvar lógarundnar útreiðslur, sum illa ber til at gera nakað við eitt einstakt ár. Til dømis kunnu pensjónirnar nevast og raksturin av grundleggjandi tænaðum í vælferðarsamfelagnum.

Tað sum ofta verður gjørt, tá ið tað snýr sedg um rakstur, so hækkar ella lækkar tingið játtanina fyri komandi ár og so mugu stovnar og annað, sum fáa inntøkurnar av figgjarlógini, laga sítt virkseimi eftir tíð

Íløgurnar verða eisini játtaðar á figgjarlógina, men ofta hevur landsstýrið størri ávirkan á íløgurnar. Her er talan um raðfestingar – um hvat skal gerast fyrst og hvat skal bíða.

- Men sum er, hevur fráfarandi samgonga bundið hálva aðru milljard krónur til íløgur komandi fyra árin. Hetta mugu vit sjálvandi eisini hyggja uppá og vita um vit kanska kunnu raðfesta øðrvísi, sigur landsstýrismaðurin við figgjar-málum.

Hann vil ikki enn koma inn á hvussu hendan samgongan ætlar at gera figgjarlógina, tí enn verður arbeitt av øllum alvi fyri at finna loysnir.

- Tað skulu fleiri lógarbroytingar til og eg haldi ikki eg fari nærri inn í, hvat og hvussu vit fara at gera enn, sigur Jørgen Niclasen.

Samgonguskjalið millum Fólkaflokkin, Sambandsflokkin og Miðflokkin vísir á, at hendan samgongan hevur nógvar ætlanir, men figgjarstøðan hevur sjálvandi stóra ávirkan á, hvat kann gerast beinanvegin og hvat má bíða.

- Vit arbeiða við at fáa fult innlit í støðuna og so mugu vit arbeiða víðari haðani. Figgjarlógin fer sjálvandi, tá ið hon verður samtykt, at vísa hvønn veg vit fara og hvussu skjótt tað kann ganga, sigur landsstýrismaðurin.

Figgjarnevndin er ikki enn farin undir nevndarviðgerðina av figgjarlógini, men fyrsta viðgerð av framskrivaða figgjarlógaruppskotinum hevur verið í tingingum.

FÍGGJARLIGT VARSEMI OG ONGIN AVGJALDSØÐI

Tað besta sum hendi á valinum seinast í august var, at borgarligu flokkarnir fingi meirluta og seinni fingi skipa samgongu

ÁRNI GREGERSEN

Tryggjar karmar til vinnuna, ongin avgjaldsøði og figgjarligt varsemi.

Tað eru nøkur av orðunum, sum nýggi landsstýrismaðurin við figgjar-málum, Jørgen Nclase

sen brúkar, tá ið hann verður spurður um, hvat er tað besta við nýggju samgonguni.

Fyrstu tíðina hevur hann brúkt at kanna figgjarstøðuna hjá landskassanum fyri at fáa innlit í, hvussu føroyski landskassin hevur tað heilt nágreiniliga.

- Eg helt fyri nøkrum døgum

síðani, at eg hevði eitt nøkulunda yvirblikk yvir støðuna, men í dag noyðist eg at siga, at eg enn ikki eri heilt vísur í, hvussu støðan er, sigur landsstýrismaðurin.

Í øðrum londum gera stjórnir, sum taka við ofta eitna figjarliga kanning, tá ið tey taka við landsins leidiðslu.

- Tað er júst tað sama vit gera nú, men eg kann ikki enn siga, at eg havi fult yvirlit og innlit í alt, sigur landsstýrismaðurin.

Bindingar

Slíkt eftirlit verður vanligar gjørt, so nýggja stjórnin – ella her hjá okkum landsstýrið – veit hvat hon hevur at byggja á og hvussu stórt figgjarligt ráðarúm

er í almenna geiranum.

Sjálvt um landsstýrismaðurin ikki enn hevur fult innlit í støðuna, so heldur hann seg vita, at fráfarandi samgongan hevur bundið landið tí íløgur fyri hálva aðru milljard komandi fyra árin.

- Tað er rættuliga nógv, men nú fara vit at hyggja eftir, hvat vit hava ráð til og hvørjar raðfestingar hendan samgongan ynskir at gera, sigur Jørgen Niclasen.

Sumt ber til at sleppa burturúr, meðan aðrar raðfestingar liggja rættuliga fastar, men nýggja samgongan fer at arbeiða við íløgnum komandi tíðina.

Pensjonistarnir skulu hava meira at liva fyri

Nýggja samgongan hevur lovað, at pensjonistarnir skulu hava meira pengar at liva fyri – og tað fáa tey eisini, sigur Jørgen Niclasen, landsstýrismaður

ÁRNI GREGERSEN

Samhaldsfasti eftirlønargrunnurin hevur fingið stóra rúmd í kjakinum um pensjónirnar komandi árin.

Harumframt lovaði Fólkaflokkurin, at útgjaldið úr Samhaldsfasta verður skattafrítt 1. januar.

Hesum verður arbeitt við, men eftir valið eru ongar beinleiðis útsagnir komnar um, at so verður.

Samhaldsfasti verður eisini nógvar umrøddur. tí í samgonguskjalinum hjá nýggju samgonguni stendur, at samgongan ætlar at seta ein aldurstrygdargrunn á stovn, sum skal gjalda allar pensjónir út.

Við øðrum orðum, skal Samhaldsfasti gerast ein partur av hesum grunni.

Men bæði pensjonistafeløg og fakfeløg fóru beinanvegin á barrikadurnar og kravdu, at politikararnir skulu halda fingrarnar

fekk frá Samhaldsfasta, tí tað er ogn hjá arbeiðstakarum og arbeiðsgevarum.

- Eg havi hitt bæði pensjonistafelagið og fleiri fakfeløg. Har fekk eg fyri tað fyrsta sagt teimum, at vit hava onga ætlan um at tøma samhaldsfasta ella taka hann. Um tann eini grunnurin ikki er ein haldbar loysn, so mugu vit finna eina aðra og so taka tað harfrá, sigur landsstýrismaðurin.

Lønarsáttmálarnir

Landsstýrismaðurin við figgjar-málum hevur eisini ábyrgd av lønarsáttmálunum á almenna arbeiðsmarknaðinum. Nógvir sáttmálar fóru úr gildi 1.oktober, so har skulu samráðingar til.

- Tað er als ikki vist, at tað verður so lætt, sum onkur kanska hevur hildið, sigur landsstýrismaðurin.

Starvsmannafelagið er fyrsta fakfelagið á almenna arbeiðsmarknaðinum, sum fer at handa landsstýrinum krøvini til ein nýggjan sáttmála. Hetta

hendir hósdeggin í næstu viku, tá ið eisini figgjar-málaáðið fer at handa fakfelagnum krøvini, sum arbeiðsgevarin hevur til nýggja sáttmálan.

Umframt sáttmálian hjá Starvsmannafelagnum, eru eisini fleiri aðrir sáttmálar gingnir út nú 1. oktober.

Valið og skipan av nýggjari samgongu, er ein orsök til, at tað hevur drigið eitt sindur út at fáa gongd á sáttmálasamráðingarnar.

Loysa seg at arbeiða

Fólkaflokkurin hevur leingi sagt, at tað skal loysa seg at arbeiða og tað er ætlanin at gera nakað við nú.

- Tað er serliga teir pensjonistar, sum forvinna millum 60.000 krónur og 120.000 krónur um mánaðin, sum verða hart raktir- Teir verða mótroknaðir í pensjónini við eini 60 prosentum, um teir vinna eina upphædd í hasari støddini, sigur landsstýrismaðurin.

Ein annar partur av arbeiðsmarknaðinum, sum eisini er nevndur í samgonguskjalinum er, at fólk ikki skulu noyðast at fara av almenna arbeiðsmarknaðinum, tá ið tey fylla 70 ár.

- Tað ætla vit eisini at broyta, so tað meira eru førleikarnir sum avgera, hvussu leingi ein persónur kann halda fram við sínum arbeiði, men tað er eitt sindur kringlut at gera eina reglu um tað. Men har fara eisini broytingar at

henda, sigur Jørgen Niclasen, landsstýrismaður.

Landsstýrismaðurin ásannar, at tøluni við lønarútgjaldingum halda fram at vaksa, men ger tó vart við, at hesi tøl vanligar eru heldur hægri um summarið. Hetta tí tá eru fólk í feriu við løn, meðan avloysarar rølkja teirra stórv. Tað gevur størri lønarútgjaldingar um summarið sigur hann.

- Men eftirspurningurin eftir laksi er framvegis stórir, sjálvt um prísirnir eru lækkaðir nakað og vit sleppa av við aðrar fiskavørur. So á tann hátt sær tað gott út, sigur landsstýrismaðurin.

Heimsbúskapurin hevur avbjóðingar í lótu. Spurningurin er bert, hvussu hart tað fer at raka okkara marknaðir – og um tað fer at gera tað.

Sum nevnt, so arbeiðir samgongan við mógvum ymiskum broytingum í samband við figgjarlógina. Nógvar krevur lógarbroytingar, men landsstýrismaðurin vil ikki enn siga nágreiniliga, hvørjar broytingarnar verða.

- Tað eru vit ikki komin nóg langt við enn, so tað fari eg at bíða eitt sindur við, sigur landsstýrismaðurin við figgjar-málum, Jørgen Niclasen.